# ALTIN YAPRAK




BAFRA HALKEVİ DERGİSİ

ONBEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR

SAYI: 7 1 ŞUBAT 936 YIL 1

SAYI : 7 1 . 2 . 936

# ALTIN YAPRAK

Bafra Halkevi tarafından onbeş günde bir çıkar Kültür dergisidir .

## Gençlerin Temsilleri için

Gençliğin gür sesinde , Yamaçları tatlı uğultularla titreten çağlayanların gönül açıcı ezgisini duymak istiyoruz. ( Halkevi ) Ulusal idelerin kaynağı , Biz , O kaynağın sayısız susamışları kulaklarımızı bu sese verdik , Artan bir heyecanla bekliyoruz. Gençlik şuna inansın ve bizi kandırsın ki biz , bir ozan dilinden , yüksek bir aytaç - dan erişilmez değişler bekliyoruz. Girdiğimiz devrim yolundan haber istiyoruz . Bize kendi varlıklarını söylesinler . Biz bilelim ki Gençlik bu yolda Ülkü yolunda konuşmaktadır . Bu duyuş bize yeter . Ve biz onları içimize sindire sindire dinle - mesini biliriz .

Gençlik konuşmalıdır . Kendine güvenerek sahnede görünmeli , Gösterişten kaçarak yolunda devam etmelidir .

( Temsil kolu ) Sınamalarından kuvvet almadı mı ?

Ne idi o üç gün dolup boşalma ? Evin salonu , üç gece gençliği dinle - miye koşanların heyecanile sarsılır - ken duyduğumuz kıvancı anlatmakta güclük çekdik . .

* * *

Gösterilen piyes , belki özenilerek seçilmemişti . Bu bizi ikinci derecede ilgilendirir . Bizim gördüğümüz ve görmekle kıvanç duyduğumuz yön kamunun gösterdiği ilgid r . bütün Bafra , Gençliği dinlemek istiyor . Bafralı tek bir vucut gibi Gençliği sahnede alkışlamak , Onun heyecanına katılarak gönlünü yurd idesi arkasında koşturmak dileğindedir . Bir temsil için tam üç gece gördüğümüz kaynaşmanın temiz anlamı budur. Bu övgü değer ilgi ödevimizi önemleştirmiştir. biz dünden daha titiz bir inanla konuşmağa özenmeliyiz.(Temsil kolu ) bu ilgiyi temiz duyuşiyle besleyip daha yüksek bir heyecanla yenilemeye savaşmalıdır.

* * *

Sırası gelmişken söylemek gerek: Kurtuluş ve erkinlik savaşında, Adam oğlunun parmak ısırdığı yüce kahramanlığı Türk yiğiti tek başına göstermemiştir. Onun yanıbaşında cebhane taşıyan , mermiyi omuzlayan Türk kadınının sayısını bilmiyoruz. Çevremizde bu adsız kahramanlarla her gün Yamaç yamacayız . Cumuriyet Türkiyesi kadına verilmedik bir hak

## Bir Türk Çocuğu diyor ki

VEHBİ CEM

Uçkuyu çok severim,
Bir uçman olsam derim,
Hiç kimseye sormadan,
Gök yüzünü gezerim!.

□ □ □

Ne güzeldir göklerde,
Konmadan hiç bir yere,
Kuşlar gibi dolaşmak,
Denizi, dağı aşmak!.

Bundan üstün bir sevinç,
Bulunur mu bilmem hiç?
Sağlam kolum, bacağım,
Ben uçman olacağım!.

□ □ □

Çok kıvanç verir bana,
Benzemek bir uçmana,
Göklerinde uçmayı,
Ödev bildim vatana!..

---

bırakmadı. Gençliğin gür sesini duymak isterken Türk kadınının bu alanda ayaklanmış görmeğe muştakız. Sahnede kendine yaraşan büyük kudreti göstermiyen Türk kadını çok sönük ve silik bir yaratık olmaz mı? Ulu orta konuşur gibi görünmekten sakınıyoruz. Türk kadını en yüksek kabiliyetleri taşıyan bir varlıktır. Kardaşını, yurtdaşını eşini yalnız bırakmağa elbette dayanamaz. Ve ayrılık ona asla yaraşmaz.

Her yönden erişmiş, hayatı, devrimi içine sindirmiş kişiler yurdunda (Bafra) birinci gelmelidir. Bafra gençliğini biz bukadar öğülmeğe yaraşır bir topluluk olarak tanıyoruz. Bu inancımızı söylerken gönülden kopan bir güven irdemizi kamçılıyor. Bizi bukadar güvenle konuşturan ilgileri sıralamak istiyoruz.

Temsil kolunda çalışan gençler her gün biraz daha ümit verici başarılar gösteriyor. Temsiller gittikçe artan bir ilgi ile karşılanıyor. Duyuş ve görüşlerimiz, evimizin bu yöndeki yönelişini kolaylaştıracak duyumlarla doludur. Bundan ötürü sahnedeki bu noksanların az zamanda tamamlanacağına inanıyoruz. En büyük ödev, yine geçlerimize kalıyor.

Durmadan, dinlenmeden çalışmak, çok iyi piyesler seçerek kendilerini dürüst gözle bekliyenlerin yamacına çıkmaktır. Bafra Halkevinin, mütevazi sahnesinden büyük bir sanatkârın doğmıyacağını kim iddia edebilir.

En yüksek kabiliyetleri özünde toplayan bir Türk için yüceliş birinci şarttır. Demosten yüksek bir aytaç olmak için yıllarca su ile konuştu. Türk genci, Demosten gibi suyu ayna yaparak konuşmak zorunda değildir. Onu yetiştirmek için hepimiz gönüllerimizi başarısına ayna yaptık.

O usanmadan konuşsun. İşte ozaman kendi büyük varlığını gözü kamaşmadan hepimizin gönüllerinde seyredebilecektir.

ALTIN YAPRAK



## Halkevleri Kültür kaynağıdır

6

A BEDRİ EDİS

Yurdu Osmanlılık devrinin yıkıcı, yakıcı yönetiminden, düşman çizmesinden kurtaran, Türkü bütün dünyaya saydıran Cumuriyet ulusumuzu susamış olduğu özgenliğe, bilgi yollarına kavuşturdu. Artık şimdi, dertlerimizi açıkca ortaya döküyor, çaresini arıyor ve buluyoruz.

Batı uluslarının kültür ve ekonomide bir uçak hızı ile ilerlediğini görüyoruz. Biz onlara yetişecek diğil, onları geçecek, onlardan üstün olacağız. Atatürk ve onun kurduğu Cumuriyetin kısa bir zamanda gösterdiği büyük başarılar bizim bu inanımızı günden güne kuvvetlendirmekte, coşkunluklarımızı artırmaktadır.

İnkılâp Türkiyesi; yalnız yurdun bayındırlığı, halkın gelişmesi, gençliğin yetişmesi için çalışıyor. Çünkü onun dayandığı kuvvet ancak budur. Bu amacı kültür yuvaları halkevleri geceli gündüzlü kovalamaktadır.

Her ulusun halkı aydınlatmak için kurumları vardır. Fakat hiç birisinin örhüdü (Halkevleri) kadar olğun ve faydalı değildir.

Halkevlerinin bir okul gibi her türlü hırs ve boş didişmelerden uzak, karşılıklı sevgi ve sayğı ile dolu temiz bir havası vardır. Buraya gelenler bilir ki, hepimiz kardeşiz; yine bilirler ki, buraya vakıt geçirmek için değil; memlekel borcunu ödemek için toplanıyoruz. Yurdun faydası bizimdir, hepimizindir.

Halkevleri ulusal kültürümüzü geniş ve derin anlamı ile yükseltmek için (Halk dersaneleri ve kursları) kolu ile de çok emek vermektedir.

Eski yönetim bilgisizliğe dayandığından halkımız en ön hakkı olan okumadan yazmadan bile geri bırakılmıştı.

Atatürk yurdu kurtardıktan sonra bütün ulusn okutmak, bilgisini, görgüsünü artırmak için yeni Türk harflerini bize armağan etti. Bu işi kendisi ele alarak Başöğretmenlik yaptı. 1928 den 1935 yılına kadar bir buçuk bilmon yurtdaş ulus okullarında okuma yazma öğrendi.

Her hangi bir sebepten ötürü okul görememiş kardeşlerimizi de halkevinin bu kolu açtığı dersanelerde okutmaktadır.

Cumurluk yurtdaşlığına lâyık olabilmek için her Türkün okumayı, kanunî hakkını korumayı ve yurt ödevini bilmesi gereklidir.

Halk dersaneleri ve kursları; yabancı dil öğrenmek istiyenlere dersaneler hazırlamak, öğrenimi geri kalmışların bilgilerini tamamlamak, fen dersleri göstermek, yersel şartlara göre sanat kursları açmak onurlu ödevini yapmaktadır.

Her yaşta türlü ertikten halkımızın buradan her zaman faydalanması imkânı vardır. Halkevinde gösterilen bu dersler çok vakıt geceleri verildiğinden işe güce engel olmadığı

# BAFRA BİLGİSİ

1

TARİH PARÇALARI

Şinasi ÖNAL

Tarihin İlkçağlara ait yazdıkları iyice bilinmiyen yüzyılların vakalarına ( bilinmiyen zamanlar ) denir. Çünkü bu zamanın vakaları içinde bazan inanılmıyacak şeylere raslanır. Faraziyeler de vardır. Fakat hakikata uyğun olanları da çoktur. Meselâ konumuz olan Bafra tarihinin değdiği Amazonlar hakkındaki Mitolojik yazıları gibi. Biz konumuza bunları almamıya çalıştık.

Küçük Asyaya Turanîler hicretten ( 4000 ) sene evvel gelmişlerdir. Bu Turanîlerden ( Hatayîler ) yani ( Kotay - Hitit ) oymakları Irak, Ak ve Karadenize doğru yayılarak Kızılırmak havzasında bunlardan ( Toğayitler - Tohayitler ) sakin olmuşlardır.

( Toğa : Tâlih ve doğucu manasınadır. ) Şarl Teksiye de : ( Sit - Hit ) ler ile Tirakler, Sakitler, Komanitler, Kimerlilerin M. Ö. 7 inci asırda Küçük Asyayı istilâ ederek Kızılırmak havzasında sakin olduklarını yazmaktadır. Sit Kralı ( Hayes ) ( Hatis-Hati-Atiğ Han ) ve Tirakin de Çanakkale boğazından geçerek Rumelideki ( Trakya ) kıtasını istilâ eden ( Tirak Han ) dır. Yeni Tarihin Eti ayıtında Kızılırmak ile Karadeniz arasında seyyar (Gaşga) Türk kabileleri bulunduğu yazılmaktadır.

* *
*

Eeki çağlar tarihinin en usta gemici olarak kaydettiği (Fenikeliler) dir. Yunanlılar tarafından ( Deniz Mikropları ) adı verilen Fenikeliler İlk defa olarak gemilerle ( Aksimos-Karadenizi [1] ) dolaşmışlardır. Bunlar Turanî ( Samitler ) den olup suryeye inmiş ve sonraları Anatol içlerine ve gemileri ile Karadeniz kıyılarına gelmişlerdir. Eski mısır heykellerinde ve eski Yunan tarihlerinde okuduğumuza göre bunlara ( Han Ata ) neslinden ( Feniks ) adında bir kahramanın adı alem olarak verilmiştir. Fenikeliler zengin ve kazancı çok yerlerle münasebet ve ticaretlerini - İnhisar fikri ile - saklamakta idiler. Bugünkü İngiltere adalarına kadar giden Fenikelilerin Karadeniz kıyılarını ihmal etmeleri kabul edilemez. Bunu bıraktıkları eserlerden anladığımız gibi eski Yunan tarihcilerinden ( Diyadur ) da Milattan bir asır evvel haber vermiştir.

Fenikelilerin Karadeniz sularını şaşılacak surette geçtikleri pek meşhurdur. Fenikeliler maden kuyularını işletmek için Karadeniz sahillerinden bilhassa Paflagonyadan esir götürürlerdi. (Maksodofa) göre Fenikeliler Buğday, Madenler, mermer, boynuzlu hayvanlar, beygir, kırmızı boya, kurşun, kehribar, mahallî sanat mamulâtı alırlardı. Bütün bu mübadele ve mübayaatı idare ve temin için Karadeniz kıyılarına ve kıyıya yakın yerlerde iskeleler ve merkezler kurarlar ve ehemmiyetli şehirlere tüccar vekilleri koyarlardı. Bu suretle karadenizi canlandırarak bu havalide büyük bir tecim işçimenliği yaratmışlardır. Karadeniz kıyısında ve kıyıya yakın içlerde Yunan sömürgesi olarak tanıdığımız yerlerin temamen Fenikelilerin eseri ve kurağı olduğu meydana çıkmıştır. Eski Yunan müstemlikecilerine Fenikeliler yol açmış ve sömürge yerlerini öğretmişlerdir. Fenikelilerin ilk pazar yerleri sonra Yunan sömürgesi olmuş ve Fenike deniz tecimi de Yunanlıların eline geçmiş ve her yerde Yunanlılar Fenikelileri istihlâf etmişlerdir. ( Profesör S. N. İvanof ). Bilinmiyen denizler de keşifler yapmak ve şaşılacak cüretler göstermek Fenikelilerin, Fenikelilerin pazar yerlerini istilâ ve benimsemek ve gelecek asır tarihçileri için tanınmıyacak şekle koyarak temsil etmek liyakati de Yunanlılara mahsustur. ( Şivayger Lerhenfelt ). İşte ( Bafira - Bavera ) adı ile Yunan sömürgesi olarak gösterilen ( BAFRA ) Fenikelilerin kurdukları pazar yerlerinden birisidir. ( Onoi-Ünye, Fatisan-Fatsa, Termodon - Terme ) nin de Fenike pazar yerleri olduğu ve Yunanlıların bunlarıda kendilerine maletmek gayretkeşliği gibi.

Esasen ( Ergunun ) ların istilâsından evvel Fenikelilerin Karadınizde gezdikleri ve bilhassa güney kıyılarını ziyaretleri muhakkaktır. Yunanlılara gelince : Ergunların istâsından sonra, Milattan önce 7 inci asırdan itibaren Yunan denizcileri ancak Karadenizi tetkike başlamışlardı.

( Renyak ve Morgana ) göre Oral şubesinden ayrılma bir kabar olan, bir kısmı Koban nehri etrafında oturduğu halde bir kısmı da Sinop limanından Batum limanına kadar Karadenizin güney kıyılarınada sakin olan ( Koman ) ların Bafrada da sakin oldukları anlaşılmaktadır. Çünkü, bu havali Komenistana girmektedir.

Eski tarihlerin Ris ve Halis ( Yeşil ve Kızılırmaklar ) arasına ( Mezopotamya ) ve ( Asurya ) demeleri ( Bafra ) nın Asurlarlar elinde kalmış olduğunu gösterir. Esasen tarihte Samsunu Asur hücumlarına karşı savgalıyan ( Can ) Türklerinin olduğu inkâr edilmez bir hakikattır.

* *
*

Buralar ( Sizostris ) tarafından da istilâ edilmiş ve ahalisine vergi biçilmişti. Kırımdanberi gemilerle Karadeniz güney kıyılarına gelen ( İskitler ) de buralarını istilâ ederek Mısır egemenliğini yıkmış ve buradaki ahaliye vergi koymuşlar ve bu verginin tahsili ( 1500 ) yıl sürmüştür. Tarihte Kadınlardan mürekkep bir hükûmet olarak mitolojik şekil verilen Amazonlar İskitlerin erkeklerle birlikte savaşan kahraman kadınlarıdır. İşte bunlar da gene Kızılırmak havalisine Eğemen idiler.

* *
*

Anadolu kıtasının tarihi temamen İskenderin eline geçmesi ile meşkûkiyetden kurtulmuştur. Araplar Torosları geçememişlerdir. Buralar ancak tavaifi mülûk zamanında İslâm memleketleri olabilmiştir.

* *
*

Hitit Milletinin inkırazından ( Amasit ) hükûmeti müteessir olmuş elinde kalabilen yerler içinde şimdiki Canik vilâyeti de vardı. Karsan Hanin araplaştırılmış şekli olan ( Harşanın ) mıntakasına ( Bafra ) da dahildi.

* *
*

Karsan Hanın oğlu ( Selim Han ) ın zamanında ( Turuva ) da münhezim olan Yunanlılar bu ( Harşanın ( dairesi içinde yaşıyan ( Sanit - Canit ) lerin bulundukları yerlere gelmişlerdi. Amazonlar saltanatını bozanların Yunanlılar olduğunu bazı tarihler yazmaktadır. ( M. Ö. 1316 ).

* *
*

Yunanlıların son devirlerine doğru Anadoluda birbiri ile harbeden küçük hükûmetler vardı. (Punt) bunlardan biri idi. Bafra da Puntun bir şehri olarak bulunuyordu. Sekizinci ( Mitridat ) zamanı Puntun en parlak devri idi. O sırada Roma da en parlak devrini yaşıyordu. İşte Romalıların Ponta çatmaları, Samsun ve havalisine gelmeleri bu zamandı. General Pompeyüs tarafından Mitridatın Kırımda hükûmet süren oğullarından birinin yanına kaçmıya mecbur edilmesi ile bu havali temamen Romalıların eline geçmiş, kırk yıla yakın süren bu harplerin sonu olarak Punt ve Mitridat ailesi yok olmuştu.

Devam edecek

[1] Yunanca Aksinos kelimesi, İskitçe ( Koyu renkli ) demek olan ( Ahşeyena ) nın bozuntusudur. Yoksa ( Mihmangriz ) manasına olan ( Aksinos ), Misafirperver manasına olan ( Evkısinos ) değildir. Karadenize verilen isimler şunlardır : ( Nogay, Becenek, Bulgar, Rus, Rum, Puntas, Macar, İslâv, Nits, Ditalâsüs, Ahşeyena, Aksinos, Evkısinos, Oksiyos, Oksinos, Soroj, Bahrisiyah, Karadeniz ).

**gibi harç ve para ağırlığı da yoktur.**

**Bu alanda öğrenimi olan aydın ve uyanık erkek, kadın kardeşlerimize düşen bir yüküm var ; o da halkevinde kendilerini bekliyen yüzlerce soydaşımızı unutmamak, kendilerine bu bilgiyi kazandıran yurda ulusa minnet borcunu ödemektir,**

**Yurtdaş ; Halkevine gel, bilmediğini öğren, bildiğini öğret.**

## Engiz köyündeki kuraklık

( Engiz ) Diye bir köyümüz var. Bütün toprakları su altındadır. Yıl - larca yağmur yağmasa bu köyde her çeşit ürün bolca yetişebilir. ( Nebiyan dağı ) nın şimal eteklerinin beslediği ( Engiz Irmağı ) bir hayli değirmen çevirdikten sonra bu köye girer. Üç koldan, verimli toprakları sulamak üzre yükselir. Suyu yükseltmek için para harcamaya lüzüm yoktur. Irmağın herhangi bir tarafında küçük bir duvar ve biraz kum, çağıl suyu istediğiniz tarafa akıtmağa kâfidir. Kanal yapmak için de güçlük yoktur. Kazma ve küreğin karşısına yumruk kadar taş parçası rastlamadan kilo - metrolarca kanal açmak ta kabildir.

Bugün gördüğümüz kanallar da gösteriyor ki yüzlerce hektar toprak, senenin her mevsiminde istenildiği kadar sulanabilmiştir.

***

Bafrada buyıl kuraklık köylümüze çok zarar verdi. Ekilen tohum, dikilen tütün yandı kavruldu. Engiz köyü de böyledir. burası da kuruyan bir çöl gibi ürünsüz kalmıştır. Engiz köylüsünün harmana kadar yiyeceği olsa bile hayvanları açtır. Havalar yayılmağa elverişli gitmezse yüzlerce sığır hayvanı açlıktan ölecektir. Engiz köylüsüne, tarlalarını niçin sulamadıklarını sorduk :

Yağmur beklemişler.. Bugün, yarın yağmur yağacak diye el bağlamış, belki de yağmur duasına çıkmışlar.. Aclık korkunç pençesini gösterince kanal ve su işleri karşısında çırpınıp duruyorlar. Değirmen nizaları, kanal dedikoduları resmî dayralara kadar uzamış..

***

Kültür işi her zaman başta tutulacak bir yöneliştir : Köylü yanı başındaki kanaldan iki kürekle bol suyu tarlrsına akıtamıyacak kadar derin bir bilgisizlik içinde bulunuyor. Gelişi güzel akan ( Engiz Irmağı ) bir sıtma kaynağıdır. Tarlada ürünler kuruyup mahvolurken sivriler hayat için vızıltılar yapıyor. Eğer bu çay tarlaları sulasa sivriler kuruyacak..

Köylüyü susuz bırakan kuvvet bilgisizliktir.

***

Köylüye yağmur bekleten kuvvet kör kuvvettir. bu yılın kuraklığı belki gözlerini açtı.. belki bir kaç yıl tarlasını sulamayı unutmayacaktır. Yalnız, sıtma yakasını bırakmıyor ve bırakmıyacak..

( Engiz köyü ) Evimiz için bir konudur. Ona aydın yolu göstermeliyiz. Biz yaya bildiğimiz kadar köylüyü suya bağlamalıyız.

Engiz köyünün kuraklığından oaulmaz derde uğradığını söylerken inanılmaz bir iddia yapar gibiyiz. Ne yazıkki bu bir olağandır. Ve bugün Engiz köyü geçim sıkıntısı içindedir. bizim yurdumuzda susuzluk kadar su da bir dert olmamalı. Halkevi gençlerine Engiz için çalışmak kutsal bir ödev olarak ortada duruyor.

**



# Altın Yaprak için

Ali Erdoğan KAZANOĞLU

Yabancı bir memleketteki arkadaşımın yazdığı bir mektuptan bazı satırları aynen alıyorum.

« Durmadan hızlanan devrim alevleri ortasında hergün biraz daha ileriyi gören atılış içinde Altın Yaprağı kendime bir ortak sanıyorum. Elime gelen her sayısı ne iyi bir özenişle üstünde titrendiğini çabucak anlatıyor. Bir ilçede bu varlık kıskanılacak kadar kuvvetli.

« İçli bir duyuşun, özleyişin yankusunu olsun gidermemek amacı ile ne kadar didinmek isterdim. Dilerdim ki tüten ocağımın parlayan ateşinde bir kıvılcım da benim hakkım olsun. Arzulardım ki çok yorulayım, bitkin düşene, son nefesime kadar uğraş ederek kendimden geçinciye değin başarılı olmiya koşa koşa devam edeyim.

« Benim de tahassürlerim var. Yurdumun tahassürü, annemin, kardeşimin tahassürü.. Bilmem Yurd tehassürü mü çok, diğer tehassürler mi az? Topluca düşünülebilen Yurd bütünlüğü, sonra da bu bütünlüğün parçaları.. Milyonları bir kalp gibi sezen ülkede tek de bütün de tek gibi aynı coşma içinde..

« Altın yaprak bu bütünlük coşmasının bir ilçedeki yıldızı. Onun üsıüne titriyenler ; her gün biraz - daha yararlı olmasına çalışanlar, azimli oldukları kadar da kuvvetli. Bunu derginin her sahifesi bana açıkca anlattı. Onları çok seviyor, özliyor, takdir ediyorum doğrusu.

«Kaynağı özlü, kereci mükemmel alan içinde hep beraberlikle yürüyüş kadar tatlı ne var. Bundan bu bütünlükten ayrılmak değil azacık uzak kalmak bile devrim için acı bir hareket.. Okuma ve iş için sizlerden ayrı yaşadığım günlere, saatlara acıyorum. İstiyorum ki en kısa bir kurun içinde sizlere katılayım, ortaklık edeyim.

« Beni burada ne bu kos koca şehrin cazibeli varlığı, ne eğlencesi ne konförü, özel yaşayışı, ne de hiç bir şeyi avutmiyor. Atılan her hamle gördüğüm her yenilik göksümü kabartıyor, kanımı coşduruyor. Altın yaprağı çıkaranları da bu coşma içinde takdir ediyorum. Bir gün ben de bu illerden kurtulup içinize katıldığım gün boş geçen çalışamadığım zamanların acısını gidermeğe uğraşacağım. Bugün çalışamamak betbahtlığına maruz isem bunun sebebi geçici bir zaman için de olsa sizlerden uzak kalışımdandır. Yoksa sarsılmaz ve ölmez yurd, devrim duyğularım her zaman bir gün öncesinden daha bütün, daha sağlam. »

## Sağlıca eski günler!..

Fransızcadan adapte

KEMAL DEMİRAY

İki arkadaş hem yemeklerini yiyor; hem de insan dolu caddeye bakıyorlardı. Yazın güzel gecelerinde esen ılık rüzgâr; onları da bu kalabalığa karışmak, uzaklara, gelişi güzel bir yere, ağaçlar altına gitmek istiyorlardı. Ay ışığı ile aydınlanmış Boğazın güzelliğini, ateş böceklerini kafalarında canlandırıyorlardı.

Hadi Sevim; derin derin içini çekerek:

— Ah; ihtiyarladım; dedi. Bu üzünlü bir şey. Eskiden böyle akşamlar rahat oturamazdım. Artık bugün yalnız acı duyuyorum. Hayat çabuk geçiyor!

O; oldukca iri yapılı idi. Belki kırk beşini aşmıştı. Başında hiç saç kalmamıştı.

Arkadaşı Bahri Toksöz aşağı, yukarı ayni yaşta; fakat daha zayıf ve daha dinçti. Bu defa söze o başladı:

— Dostum; ben hiç farkında olmadan ihtiyarladım. Günlerimi hep neşe ve eğlence içinde geçirdim. İnsan hergün aynada kendine başka yılların meydana getirdiği değişiklik farkedilmez. Çünkü bu değişiklik yavaş ve muntazam bir surette olur ve yüzü okadar yavaş tahauvüle uğratır ki, farkolunmaz. Bunu anlamak için; altı ay insanın yüzüne bakmaması kâfidir. Ah! İnsan o zaman ne manzara ile karşılaşır.

Kırk yaşına girdiğim zaman ben de kendimi yeni olgunlaşmağa başlıyan bir çocuk zannediyordum.

İhtiyarladığımı acı ve basit bir surette öğrendim:

Bütün erkekler gibi çok âşık oldum. Fakat asıl bir defa sevdim.

Bundan on yıl önce « ona » Büyük Adada, sahilde, rastladım.

O; gürbüz ve çok güzeldi, güzelliği insanda etki bırakan yüzler vardır; insanı bir anda tahakkümleri altına alırlar. Onlar; sanki, sevilmek için yaradılmıştık. Onu görünce ben de bu hissi duydum. Bu sevgim günler geçtikçe arttı.

Bu aşk üç yıl sürdü. Bir ödevle Amerikaya gitmem icap etti. Fakat onun sevgisi ben de ayni hız ve kuvvetle kaldı.

Seneler geçti. Onu hiç unutamiyordum. Güzel yüzü gözlerimin önünde ve kalbimde yaşıyordu.

* * *

Bir insanın hayatında on iki sene az bir şeydir. Bu on iki yılın nasıl geçtiğini insan biç anlamaz. Yıllar bir biri ardınca geçerler. Her biri uzundur. Fakat bakarsınız hepsi bitmiş, çabuk üst üste yığılır; arka larında çok az iz bırakırlar. Geçen zamanı görmek için arkaya baktığınız vakıt hepsi kaybolur; hiç birşey görülmez ve o yılların insanı nasıl ihtiyarlattığı anlaşılmaz. Büyük Ada kıyısında geçirdiğim o günden, sanki, beni bir ay ayırıyordu. İşte ben de böyle uzun bir zamandan sonra memleketime dönmüştüm.

Bu ilkbaharda Yeşilköyde oturan bir arkadaşıma akşam yemeğine gidiyordum.

Tren kalkacağı sırada; peşinden dört küçük kız çocuğu gelen şişman bir kadın vagona bindi.

Yan gözle ona baktım. Çok hızlı yürümüş olacak ki sık sık nefes alıyordu. Çocukları gevezeliğe başladılar. Ben de gazetemi açtım; okumağa başladım. Samatyayı henüz geçmiştik. Yanımdaki şişman kadın birden bire bana:

— Affedersiniz; siz bay Hadi değilmisiniz? dedi.

— Evet!.. diye karşılık verdim.

O vakit o; namuslu bir kadının şen gülüşü ile gülümsedi. Fakat; yine onda bir acı seziliyordu.

— Beni tanımiyor musunuz?

Düşünüyordum.

Evet bu yüzü bir yerde gördüğümü zannediyordum. Fakat nerde? Ne zaman?

Cevap verdim:

Evet!... Hayır!... İsminizi hatırlıyamıyorum ama tabiî sizi tanıyorum.

O biraz kızardı.

— Meliha!.. diye mırıldandı.

Bu kadar şaşaladığımı hiç bilmem. Yalnızca gözlerimin önünde bir perdenin yırtıldığını ve acı hatıralara ulaştığımı sezdim.

Bu kadın o idi! Bu iri yarı, gösterişsiz kadın o idi demek!



# Halk Manileri

Toplayan: Mehmed Turhan

I

Dağların başı kardır.
Gamlı yüreğim dardır.
Adam dertsiz olur mu,
Herkesin derdi vardır.

II

Karşıda herk ederler.
Herkesi terk ederler.
Korkarım nazlı yarim,
Seni benden ederler.

III

Bir kız gördüm ağarır.
Bahçe verir bağ alır.
Bir gördüm bir de görsem,
Cümle yaram sağalır.

IV

Hey yavrular yavrular.
Anaç olmuş yavrular.
Elin derdi sağaldı.
Benim derdim yavrular.

V

Ey pınar eşme pınar,
Yaremi deşme pınar,
Yarım burdan geçerse,
Su ver dertleşme pınar,

VI

Ağladım ben de bile
Can yandı tende bile,
Gamına gam olmuştum.
Demine kimler bile.

VII

( Bayburt ) un eymeleri,
Beğenmem deymeleri,
Yarim bir mintan geymiş,
Ben olsam düğmeleri.

VIII

Gel benim alıştığım,
Bal ile karıştığım,
El yanında küsülü,
Gizlide barıştığım.

IX

Bu bağlar ulu bağlar.
Meyvası sulu bağlar.
Yar aklıma düşünce,
Gök güler bulut ağlar.

X

Bu dağı aşam dedim,
Aşam dolaşam dedim,
Bir vefasız yar için,
Herkese paşam dedim.

---

O bütün güzellik ve inceliğini kaybetmişti. Sanki onu dün görmüştüm ve onu bugün böyle buluyordum.

İçimde tabiata karşı bir isyan doğdu.

Oda müteessir kekeledi:

— Çok değişmişim değil mi? Ne olacak; herşey geçiyor, görüyorsunuz ben bir anne, hem de iyi bir anne oldum. Eski hatıralara veda ettim. Artık herşey bitti. Birgün biribirimize rasladığımız zaman beni tanıyamıyacağınızı biliyordum. Sizde epiy değişmişsiniz. Aldanmadığıma emin olmak için biraz durakladım. Saçlarınız bem beyaz olmuş... Düşününüz: İşte on iki yıl, on iki yıl! Büyük kızım on yaşında...

Çocuğa bakıyorum. Onda annesinin eski güzelliğini görüyorum.

Hayat, bana, geçen bir tren kadar süratlı görünüyor.

Yeşilköye gelmiştik. Ayrılacaktık. Gelişi güzel birkaç lâftan başka ona söyliyecek hiç birşey bulamadım. Okadar heyecan içinde idim.

Akşam; evime döndüğümde uzun zaman aynaya baktım ve eskiden nasıl olduğumu güçlükle hatırlıyabildim. Koyu bıyıklarımı, siyah saçlarımı ve yüzümün genç fizyonomisini hafızamda yaşattım Artık ihtiyarlamıştım. Sağlıca eski günler.

# YALAN

İhsan ORHUN

Toplu yaşayışımızın dirlik, düzenini bozan suçlardan birisi, belkide en korkuncu Yalan söylemek suçudur. Hatta bir bakıma göre bu suç hepimizi zaman zaman ölçüsüz zararlara sokan daha başka ne kadar ve kaç çeşit suç varsa onları doğuran suçların anasıdır. böyle olduğunu göstermek için şöyle bir başlanğıç yapalım.

Bir Ulusun toplu yaşayışını tehlikeye düşüren bir tek sebep varsa oda şudur:

Ulus topluluğunu meydana getiren insan teklerinin bu topluluktan vaz geçerek taraf taraf biri birinden çözülüp her birisinin birer tarafa ayalmasıdır. bu dağılmayı doğuran sebep de kendilerinin biri birine karşı olan güvenmelerini kaldırıcı ve biri birini incidici, biri birine karşı işlemiş oldukları şu ve ya bu suçlardır.

Bunu söylemekten şunu anlaya biliyoruz ki: bir suç işlendiği anda o suçtan yalnız bir adam değil bütün bir ulus zarar görüyor. Eğer böyle olduğunu kabul etmezsek, her hangi bir adamın bir gün bir yurtdaşına karşı işlediği suça (Neme lâzım, bana değmeyen Yılan bin yaşasın) diyip geçersek aynı suçlu yerinde sıra ile hepimize teker teker birer suç işler ozaman senin ve benim bana (değmeyen yılan bin yaşasın) değimiz suçlu öyle azılı bir yılan öyle bir korkunç ejder olurki ne seni ne beni yaşatır. Senin de benim de yuvamızı dagıtır. Baykuşları öttürür.

Demek oluyor ki insanlar biri birinin kefaleti altında yaşamağa, karşılıklı ve ödünçlü biri birine yardım etmeye, bir birini korumağa borçlu imiş. Zaten toplu halde yaşamanın sebebi, hikmeti de bu değilmiydi? şu halde her şeyden önce biri birimize karşı olan karşılıklı yardım ödevini yerine getirmek zorunda olduğumuzu kabul edince içimizden her hangi birimize karşı bir başkasının işlediği suçdan ötürü hep birlikte onun cezasını çektirmeğe taraftar olmamız gerekli oluyor. Şayet böyle yapmazda üstelik suçu işleyeni Hükûmete haber vermez, saklarsak, yahut bizden suç işleyen sorulduğunda bildiğimizi doğru söylemez yalan söylersek işte bizim bu yalan söylemek suçunu işlememiz yüzünden öteki asıl suçlu cezasız kalır, cezasız kaldıkca da o kötü yaratılışlı daha ilerisine gider daha ağır ve daha çok suç işlemeğe yüz bulur ve işler. İş bununla kalsa canımıza minnet olsun böyle bir tek kişinin azmasiyle hiç durmadan suç işlemesile de kalmaz, - Üzüm üzüme baka baka kararır - denildiği gibi. O azılı suçlunun cezasız kaldığını gören kendi yaratılışındakiler de yavaş yavaş cesarete gelerek başlarlar takım takım olup haydutluk etmeye, derken bunların yaşamasına müsaade edildiği yer olan bizim topluluğumuzun içi karma karışık olur böyle böyle hepimizi birden yok edici yabancı bir millet gelip bu karışıklıktan haklı olarak istifade ederek bizi yok eder ve cennete konmuş gibi yurdumuza girer oturur ve bizim kadrini bilmediğimiz nimetlerini yer içer keyf ve zevkle yaşar. (Bitmedi)



# Memedin Mektubu

ALİ ERTAN

Her yemek zamanı yollara bakma!..
Çorbadan südünden bana bırakma!..
Oğlun asker diye içini yakma?
Bir şey söyleyim mi sevgili ana?
Senin çorban gibi her karavana.

Evimiz bir değil en büyük çatı,
Bir yurdu örtüyor o damın altı,
Bizlere verildi en yüksek katı,
Orda duruyoruz işte biz ana
Düşünme beni hiç yataktan yana.

Nasıl geçirdiniz baharla güzü,
Güllü eyi baksın sarı öküzü,
Pınar başlarında oğlunun sözü.
Geçiyor mu gene duydun mu ana?
Küçük buzağılar oldu mu dana?

Ana oğlun şimdi öğrendi yazı,
Düşünme derinden kışı ve yazı,
Sende mektup gönder oğluna bazı,
Köye selâmı mı söyle sen ana?
Elinden öpeyim hem kana kana...

## URAY DA

Uray kurulu Şubat 936 toplantılarına bugün saat onda başlayacaktır. Bu devre toplantısında görüşülecek işler şunlardır.

936 Vergi ve resimler tarifesi
936 Maktu cezaların tesbiti
936 Yasaklar talimatnamesi
Uray hududunun tadili
Bekayanın incelenmesi
Evrakı varide

Kurulun toplantılarına ayrılan salonda tadilât yapılarak muntazam bir şekle konulmuştur.

## SU İŞİ

Geçen nushamızda Nebiyan sularının şehre getirilmesi işinde Samsun sular direktörlüğünce incelenmekte olduğunu yazmışdık. Direktörlüğün raporu Uray Başkanlığına gelmişdir. Suyun (200 - 250) bin lira ile şehre gelebileceği anlaşılmışdır. Bu meselenin Uray kurulunun Şubat toplantısında görüşüleceği sanılmaktadır.

## SPOR

Bafra Spor kulübü Samsun Halk Spor kulübü ile Bafra Halk Spor adı altında birleşmişlerdir.

Bafra Halk Spor ile Samsun Karadeniz Gücü arasında geçen hafta Bafra sahasında yapılan maçı Bafra Halk Spor 2 - 3 kazanmıştır.

Gençler Birliği Bafra Halk Spor ikinci takımları maçında Gençler Birliği 0 - 2 galib gelmişdir.

# MELEK

Yazan : F. Yekta Çubukcuoğlu  4  HALK ROMANI

Adnan gideli bir buçuk ay olduğu halde henüz hiç bir haber gelmemişti . Kemahın , bu şirin kasabanın on gün ötesinde olanlardan haberi yokmuş gibi baharı her senekinden daha çabuk ve daha neşeli gelmişti . Bu bahar bülbüllerinin güzel ses musabakaları vardı . Güller renklerinin son güzelliğini taşıyorlar . Ne yazıkki artık bu ilin ne baharından ne gülünden ve ne de bülbülünden zevk alacak kimse kalmamıştır . Kuş seslerini dinleyen kulaklar günden güne kapanıyor , burunlara çiçeklerin o nefis kokuları yerine kan kokusu geliyordu . Her tarafta öiüm korkusu vardı..

Her gün yeni bir acı haber duyuluyordu. Nihayet şu haber beyinlerde bir humma nöbeti yaptı .

— Düşman Erzincana yaklaşmış. Bu haberden sonra artık Kemahta durmak buradaki Türk kadınları için bile bile ölüme kucak açmak demekti . Halbuki onlar hâlâ ölmez bir kuvvetin varlığına kanidirler. Buradan çıksalar da bu güzel ülkenin düşman ayağı ile çiğnenmiyeceğine kuvvetle inanları vardı . Öyleya , Bülent niçin kocasının gitmesine razı olmuştu. Çocuklarını babaları ile görüşmeleri için uyandırmamışmıydı ? Hatta belki bir daha göremezsiniz diyecek kadar taş yürekli olduğunu gösteren bir dakika yokmuydu ? Şimdi anlıyoruz ki bu ölmez kuvvetin varlığına ( Akınoğlunun ) gelini de bütün Türk kadınları gibi yürekden inanmıştı. Fakat bu vrrlık Adnanın gelmemesi ile değil belki çok geç gelmesi ile , kazanmış olarak dönmesi ile tecelli etmiş olacak . Lâkin taliin mâküs cilvesi Adnanın gelmesinden daha geç kalmadı.

***

Nuri ağanın ailesi Adnan askere gidince onunla birleşti . Şimdi bir evde iki kadın ve beş çocuğa karşılık onyedi yaşında bir erkek bulunuyordu. Hâdi iki ailenin reisi olmuştu. Gidenlerden hiç bir haber yok..

Bir hafta evvel Nuri ağadan bir mektup gelmiş düşmanın günden güne kuvvetlendiği , bizim tarafın soğuklardan çok müteessir olduğu ve zayiat verdiğimizi fakat bütün bunlara mukabil tam bir mukavemetle karşı koymağa çalıştığımız yazılıyor. Erzincana düşmanın yaklaşması herkesi şaşırtmış Şarkta - Denizsiz - İstanbul adını alan bu şehrin halkı da hicret etmeğe başlamışlardı . Kemahlılar için bu vaziyetten sonra memlekette durmak doğru olamazdı . Kasabanın büyükleri birer birer konaklarını terkediyorlardı . Bütün şarklıların tuttukları gidiş istikametini tutmakta onlar da acele ettiler . Şehir yavaş yavaş boşalıyordu. Zengin fakir herkes bu akıntıya kapılmış .

İhtiyar Fıratın emektar bekçileri yuvalarını terkediyor ; herşeyini terkediyor , Sultan Melek köprüsünden baharın suları ile coşan ve kızıl bir renk alan Fırata , anayurdun bu tarihî ülkesine veda ediyorlardı . Yine yeni bir bahar sabahı güneş bütün güzelliği ile ufku süslerken bizim genç suvarinin evinde bir telâş vardı . Hayvanlar hazırlanıyor , iki genç kadın mütemadiyen sağa sola koşuyorlar , çocuklar ağlaşıyorlar .

Bunların arasında çok sakin ve itidalle hareket eden birisi var :

Hâdi . . Hazırlanan ufak denkleri hayvanlara yükliyor .

( Bitmedi )

I — Altın Yaprağa para ile yazı kabul edilmez.
II — Yurda faydalı, Devrimin yayılmasına yarayan yazılara sayfalarımız açıktır.
III — Bütün yazılar ve müracaatlar Bafra Halkevi kütüpane ve neşriyat komitesi Başkanlığına yazılır.

İŞEVİ : BAFRA HALKEVİ
Mes'ul ve yayın direktörü : Niyazi DOĞU

Basıldığı yer : Samsunda Güneş Basımevi

Değeri
10 Kuruş
Yıllığı [225] Kuruştur.



# ALTIN YAPRAK



BAFRA HALKEVİ DERGİSİ

ON BEŞ GÜNDE BİR ÇIKAR.

SAYI: 8 15 ŞUBAT 1938 YIL: 1